

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

مقدمه

دانشگاه دوست دار خانواده به این معنی است که دانشگاه به نهاد خانواده و موضوع خانواده توجه دارد و موضوع خانواده در دانشگاه و فعالیت‌های دانشگاهی مورد غفلت نیست. اما از آنجا که دانشگاه جایگاهی اصلی و نماد نهاد آموزش و نیز نهاد علم و دانش است، این نهاد مقتضیات و موضوعات خاص خود را دارد و لازم است ارتباط آن با نهاد خانواده به صورت اختصاصی و ویژه مورد توجه قرار گیرد.

دانشگاه به عنوان یکی از اصلی‌ترین نهادهای دانشی چگونه می‌تواند دوست‌دار نهاد خانواده باشد؟ دانشگاه به مثابه نهاد تولید و ترویج علم، آموزش عالی و سیاست‌های توسعه علمی و تحقیقاتی کشور چه نسبتی با نهاد خانواده به مثابه نظامی به منظور تنظیم، تثبیت و استاندارد کردن انواع روابط انسانی می‌پردازد؛ دارد؟

برای آنکه جامعه‌ای دارای کارکردی مؤثر باشد، لازم است نهادهای بنیادین آن به گونه‌ای کارآمد و سازنده با هم ارتباط داشته باشند. معمولاً توازنی متناسب و ظریف میان نهادهای خانوادگی، حکومتی، مذهبی، اقتصادی و آموزشی برقرار است. از آنجا که نهادهای مختلف کارکردهای گوناگونی دارند، ایجاد تداخل در کارکردها می‌تواند برقراری توازن را دشوار کند. با این همه، عنصر رقابت در میان نهادهای اجتماعی ممکن است در نهایت به تضعیف عنصر یا عناصر سازنده یک نهاد دیگر بینجامد.

بنابراین نسبت نهاد علم و آموزش با نهاد خانواده، مسئولیت اجتماعی و مسئولیت اخلاقی دانشگاه در قبال خانواده، توسعه دانش و پژوهش در حوزه علوم مرتبط با خانواده و مؤثر بر خانواده، پیوست‌ها و پیامدهای خانوادگی آموزش، پژوهش و علم، سیاست‌های مرتبط با خانواده در حوزه آموزش عالی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مرتبط با خانواده در فضاهای دانشگاهی و دانشجویی، نقش علمی و تربیتی و هنجار فرستی استادان دانشگاه در تحول و تکوین مسائل و موضوعات مرتبط با نهاد خانواده از جمله موضوعاتی هستند که در این دستورالعمل بر آنها تاکید می‌گردد.

لازم به ذکر است که این دستورالعمل مبتنی بر اسناد بالادستی تهیه و تنظیم گردیده است که به شرح زیر عبارتند از:

بر اساس اصل دهم قانون اساسی "از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد."

سیاست‌های کلی خانواده

- محور قرار گرفتن خانواده در قوانین و مقررات، برنامه‌ها، سیاست‌های اجرایی و تمام نظامات آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی
- به کارگیری یکپارچه ظرفیت‌های آموزشی، تربیتی و رسانه‌ای کشور در جهت تحکیم بنیان خانواده و روابط خانوادگی
- اصلاح رفتار گروه‌های مرجع و برجسته‌سازی رفتارهای شایسته آنها و جلوگیری از شکل‌گیری گروه‌های مرجع ناسالم
- ساماندهی نظام مشاوره‌ای و آموزش قبل، حین و پس از تشکیل خانواده و تسهیل دسترسی به آن بر اساس مبانی اسلامی - ایرانی در جهت استحکام خانواده
- ایجاد ساز و کارهای لازم برای ارتقاء سلامت همه‌جانبه خانواده‌ها به‌ویژه سلامت باروری و افزایش فرزندآوری در جهت برخوردار شدن از جامعه جوان، سالم، پویا و بالنده

سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)

- تحول و ارتقاء علوم انسانی به‌ویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی با: تقویت جایگاه و منزلت این علوم، جذب افراد مستعد و با انگیزه، اصلاح و بازنگری در متون، برنامه‌ها و روش‌های آموزشی و ارتقاء کمی و کیفی مراکز و فعالیت‌های پژوهشی مربوط
- اهتمام به نظام تعلیم و تربیت اسلامی و اصل پرورش در کنار آموزش و پژوهش و ارتقاء سلامت روحی و معنوی دانش پژوهان و آگاهی‌ها و نشاط سیاسی آنان
- ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش‌ها

نقشه مهندسی فرهنگی کشور

- خانواده واحد بنیادین جامعه، با هویتی حقیقی و مهم ترین رکن در فرهنگ سازی و انتقال فرهنگ جامعه است.
- التزام و اهتمام به حفظ و تعالی جایگاه خانواده در کلیه سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و قانون‌گذاری‌ها و در تمامی نظام‌های آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، حقوقی، اقتصادی و سیاسی
- ساماندهی، توسعه، عمق بخشی و حمایت از تولید و عرضه محصولات فرهنگی، هنری، تبلیغی و آموزشی خانواده مبتنی بر ارزش‌ها و آموزه‌های اسلامی و مرتبط با اهداف این مصوبه
- ایجاد رشته‌های مربوط به خانواده و پژوهشگاه ملی خانواده و زنان با مأموریت تولید منابع درسی و علمی لازم و هماهنگی و هدایت مراکز علمی و پژوهشی و پژوهش‌های مرتبط با خانواده

سند راهبردی کشور در امور نخبگان

- تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی، تشویقی و مشاوره ازدواج و گسترش و ترویج و تسهیل ازدواج مناسب به منظور تقویت بنیاد خانواده در اجتماع نخبگانی
- تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره برای خانواده‌های صاحبان استعداد برتر به منظور افزایش آگاهی و مهارت آنان برای تربیت، هدایت و تعامل با فرزندان خود

فصل دوم

وضع مطلوب دانشگاه دوست دار خانواده

وضعیت مطلوب و چشم انداز دانشگاه دوست دار خانواده مطابق با سه بند در حوزه آموزش، پژوهش و خدمات به شرح زیر است:

آموزش

- تهیه بسته‌های آموزشی مختلف برای خانواده با برند دانشگاه و متناسب با نیاز ذی‌نفعان مختلف
- بهبود کیفیت آموزش رسمی رشته‌های مرتبط با خانواده
- راه‌اندازی رشته‌های جدید متناسب با خانواده بر اساس تجارب جهانی و بومی‌سازی آن از منظر برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
- برگزاری دوره‌های آموزشی تربیت مربی خانواده برای ذی‌نفعان درونی و بیرونی دانشگاه
- بسته‌های آموزشی تربیت مربی خانواده
- برگزاری آموزش‌های مرتبط با خانواده
- مدیریت دانش سیاست‌گذاری‌ها و فعالیت‌های مربوط به خانواده

پژوهش

- توسعه‌ی پژوهش‌های بنیادین و کاربردی خانواده در سطح بومی، منطقه‌ای و ملی (برگزاری همایش‌های مرتبط با خانواده- کتاب - مقاله - سخنرانی...)
- توسعه نظریه‌پردازی بومی در حوزه‌ی خانواده
- آینده‌پژوهی در حوزه‌ی مسائل نوپدید خانواده
- توسعه مجلات پژوهشی در حوزه‌ی خانواده
- توسعه‌ی پژوهش‌شکده‌ها و دانشکده‌های مرتبط با علوم خانواده
- توسعه‌ی فعالیت‌های بین‌رشته‌ای در حوزه‌ی مرتبط با خانواده

خدمات

- انتقال دانش عمومی و تخصصی در حوزه‌ی خانواده به ذی‌نفعان مختلف در سطوح بومی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی (سواد خانوادگی)
- ارتباط با سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی به منظور کاربردی شدن دانش خانواده
- حمایت‌های سازمانی نهاد دانشگاه
- ارتباط با موسسات سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با خانواده

فصل سوم**اولویت های دانشگاه دوست دار خانواده**

در شش محور به شرح زیر قابل تقسیم بندی است:

محور ۱: سیاست گذاری

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نیز دانشگاه ها لازم است به موضوع سیاست های حساس به جنسیت، سیاست گذاری آموزش های رسمی روزآمد مرتبط با خانواده و پژوهش در حوزه خانواده و چالش های مرتبط با آن بپردازند.

محور ۲: برنامه ریزی آموزشی و درسی

۱-۲- حوزه علوم انسانی

بیشتر رشته های علوم انسانی با موضوع خانواده مرتبط هستند، از آن تاثیر پذیرفته و بر آن تاثیر می گذارند. گسترش کمی رشته های علوم انسانی با بیشترین ارتباط موضوعی و تاثیرگذاری بر خانواده و ارتقای کیفی این رشته ها بر عهده دانشگاه هایی است که در حوزه علوم انسانی فعال هستند.

۲-۲- حوزه علوم پایه ، علوم فنی و مهندسی

در حوزه علوم مهندسی و صنایع، حوزه هایی ورد غفلت هستند که بیشترین تاثیر را بر نهاد خانواده دارند. پرداختن به این موضوعات در قالب کارگاه آموزشی، مطالعه و پژوهش، همایش، چاپ کتاب، ترجمه و مقالات علمی بر عهده و در توان این دانشگاه ها است.

محور ۳: پژوهش

۱-۳- توسعه فعالیت های پژوهشی مرتبط با خانواده در درون نهاد دانشگاه

۲-۳- توسعه فعالیت های پژوهشی حوزه خانواده در ارتباط با سازمان های اجتماعی

۳-۳- ارتقای کیفیت پژوهش های حوزه خانواده

۴-۳- به سامان کردن فعالیت های پژوهشی موجود حوزه خانواده و ترسیم مسیر پژوهشی آینده

محور ۴: آموزش غیررسمی

آموزش های غیررسمی مرتبط با خانواده ذیل موضوعات کلی زیر دسته بندی می شوند:

۱-۴- آموزش مهارت های زندگی

۲-۴- آموزش پیش از ازدواج

۳-۴- آموزش زندگی خانواده

۴-۴- آموزش جدایی/طلاق و مواجهه با شکست عاطفی

۵-۴- آموزش فرزندپروری

۶-۴- آموزش سلامت جنسی

۷-۴- آموزش اقتصاد خانواده

۸-۴- آموزش سلامت روان

شامل

۱-۸-۴- پیشگیری از مصرف دخانیات

۲-۸-۴- پیشگیری از اعتیاد و مصرف مواد

۳-۸-۴- پیشگیری از خودکشی

- ۴-۸-۴- پیشگیری از افسردگی
- ۴-۸-۵- آموزش‌های خود مراقبتی
- ۴-۹- آموزش روابط و مناسبات خویشاوندی
- ۴-۱۰- آموزش توازن کار ، تحصیل و زندگی
- ۴-۱۱- آموزش مشارکت و تسهیل‌گری اجتماعی

چهار گروه مخاطب آموزش غیر رسمی عبارتند از:

الف- دانشجویان

ب - اساتید و اعضای هیات علمی و خانواده آنها

ج - کارکنان دانشگاه و خانواده آنها

د - جامعه و عموم مردم

- آموزش غیر رسمی به دانشجویان بر عهده معاونت دانشجویی و معاونت فرهنگی است.
- آموزش به اساتید و اعضای هیات علمی و خانواده آنها بر عهده معاونت فرهنگی و معاونت اداری است.
- آموزش به کارکنان و خانواده آنها بر عهده معاونت اداری و معاونت فرهنگی است.

محور ۵: سلامت

سلامت شامل سلامت روان ، سلامت جسم و نشاط و تندرستی سه گروه کارکنان دانشگاه‌ها ، اعضای هیات علمی و دانشجویان را شامل می شود.

۵-۱- سلامت روان

- ۵-۱-۱- ارتقای سلامت روان دینفعان سه گانه (کارکنان دانشگاه‌ها ، اعضای هیات علمی و دانشجویان)
- ۵-۱-۲- ارتقای تسهیلات مرتبط با سلامت روان
- ۵-۱-۳- اهمیت به ضرورت سلامت روان هر سه گروه دینفعان اعضای هیات علمی
- ۵-۱-۴- پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در هر سه گروه مخاطب
- ۵-۱-۵- تاکید ویژه بر پیشگیری ، نظارت و رسیدگی در خصوص انواع آزارها در محیط دانشگاه به ویژه آزار روانی و جنسی

۵-۲- سلامت جسم

- ۵-۲-۱- بررسی و رصد سلامت جسمانی مخاطبین سه گانه
- ۵-۲-۲- ارتقا و بهبود امکانات و تسهیلات سلامت جسمانی
- ۵-۲-۳- سهولت دسترسی به امکانات و تسهیلات سلامت جسمانی
- ۵-۳- نشاط و تندرستی

محور ۶: ارتقاء فرهنگ در حوزه خانواده

- ۶-۱- تغییر یا اصلاح نگره های فرهنگی در حوزه خانواده
- ۶-۲- بررسی مسائل نوپدید خانواده و ایجاد سازوکار پژوهشی (بودجه و برنامه‌ریزی) برای پرداختن به آن
- ۶-۳- فعال کردن زمینه‌های مشارکت اجتماع محور

محور ۷: حمایت از زنان و خانواده با رویکرد اقتصاد، معیشت، امور رفاهی و مسکن

- گروه هدف : کارکنان، اساتید و دانشجویان

۱-۷- تسهیل دسترسی به مسکن مناسب

۲-۷- تامین کمک هزینه زندگی

۳-۷- تامین تسهیلات ازدواج

۴-۷- تسهیل فرایند توازن کار و زندگی

- سیاست‌گذاری حساس به جنسیت

۵-۷- قوانین و تسهیلات شغلی مادران به صورت حمایت‌های مقطعی در زمان تولد فرزند و پس از آن

۶-۷- قوانین تسهیل ارتقای شغلی زنان

۷-۷- امنیت شغلی پس از بازگشت از مرخصی زایمان - مراقبتی برای زنان

۸-۷- قوانین عائله مندی مربوط به زنان شاغل در وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری

۹-۷- قوانین و تسهیلات شغلی برای زنان خودسرپرست و سرپرست خانوار

- ترتیبات کاری انعطاف پذیر (زمان - مکان)

۱۰-۷- قوانین ساعت کاری مادران شاغل در وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری

محور ۸: تعامل خانواده و دانشگاه

۱-۸- تسهیل ارتباط خانواده با دانشگاه برای دانشجویان

۲-۸- تسهیل ایجاد نهادهای خیریه و داوطلب از خانواده دانشجویان، اساتید و کارکنان

فصل چهارم

راهبردها و اقدامات دانشگاه دوست دار خانواده

محور ۱- سیاست‌گذاری

۱-۱- تشکیل شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده در وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری با اعضای زیر:

- ۱- وزیر محترم علوم، تحقیقات و فن آوری به عنوان ریاست شورا
- ۲- مشاور محترم وزیر در امور زنان و خانواده به عنوان دبیر شورا
- ۳- یکی از اعضای محترم مرکز هیات‌های امناء و هیات ممیزه مرکزی
- ۴- معاون محترم فرهنگی اجتماعی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۵- معاون محترم پژوهشی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۶- معاون محترم آموزشی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۷- معاون اداری مالی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۸- معاون حقوقی و امور مجلس یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۹- رئیس سازمان امور دانشجویان یا نماینده تام‌الاختیار ایشان

۲-۱- دانشگاه برای تبدیل شدن به دانشگاه دوست‌دار خانواده در مرحله‌ی نخست موظف است تا سیاست‌های خود در حوزه‌ی خانواده و جهت‌گیری‌های مربوط به خانواده را در برنامه‌های راهبردی دانشگاه واضح ساخته و آن را به تصویب هیات امناء برساند. برای این منظور دانشگاه مجاز است تا کارگروه‌های لازم را متناسب با سطح فعالیت خود راه‌اندازی کرده و ساز و کارهای اجرایی شدن آن را طراحی کند.

۳-۱- فعال کردن نقش هیات امناء دانشگاه در حوزه تسهیل تصویب قوانین مرتبط با خانواده در دانشگاه

۴-۱- بازنگری آیین‌نامه‌های درونی دانشگاه با محوریت رویکردهای حساس به جنسیت و خانواده

محور ۲- برنامه ریزی آموزشی و درسی

۱-۲- حوزه علوم انسانی

۲-۱-۲- بازنگری و روزآمدسازی سرفصل‌های درسی رشته‌های مرتبط با خانواده متناسب با نیازها و مسائل نوپدید

۳-۱-۲- راه‌اندازی رشته‌های جدید در حوزه خانواده

۴-۱-۲- روزآمدسازی علمی اعضای هیات علمی در رشته‌های مرتبط با خانواده

۱-۲- حوزه علوم پایه، علوم فنی و مهندسی

۲-۲-۱- شناسایی مولفه‌های مرتبط با خانواده در رشته‌های گوناگون

۲-۲-۲- در نظر گرفتن مولفه‌های شناسایی شده در سرفصل‌های آموزشی

محور ۳- پژوهش

۱-۳- راه‌اندازی گروه‌های پژوهشی یا پژوهشکده‌های مرتبط با خانواده

۲-۳- برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های مرتبط با خانواده

۳-۳- انعقاد قراردادهای پژوهشی با سازمان‌های بیرونی با محوریت موضوعات مرتبط با خانواده

- ۳-۴ - طراحی سازوکارهایی برای دریافت نیازها و چالش‌های جامعه در حوزه خانواده و بازنمایی آنها در برنامه‌های درسی و فعالیت‌های پژوهشی
- ۳-۵ - ارتقای کمی و کیفی طرح‌های پژوهشی مرتبط با خانواده
- ۳-۵-۱ - آینده‌پژوهی در حوزه خانواده
- ۳-۵-۲ - پژوهش‌های مرتبط با گوناگونی خانواده در ایران
- ۳-۵-۳ - کاربردی‌شدن یافته‌های پژوهشی مرتبط با خانواده در میان ذی‌نفعان جامعه بازار
- ۳-۵-۴ - راه‌اندازی سامانه‌ای با محوریت تجمیع پژوهش‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه برای استفاده عموم فعالان حوزه خانواده
- ۳-۵-۵ - راه‌اندازی سامانه‌ای مربوط به موضوعات پژوهشی حوزه خانواده (سامانه مشاور زنان و خانواده)

محور ۴- آموزش غیر رسمی

- ۴-۱ - تولید بسته‌ها و محتوای آموزشی با انواع مختلف مکتوب، صوتی، تصویری و ... با توجه به موضوعات یازده‌گانه مورد اشاره در فصل سوم / محور ۲
- ۴-۲ - تربیت آموزش‌گر جهت آموزش بسته‌های آموزشی تهیه شده
- ۴-۳ - تسهیل دسترسی مخاطبان چهارگانه به بسته‌های آموزشی
- ۴-۴ - برگزاری دوره‌های آموزشی (حضور و مجازی) برای مخاطبان چهارگانه

محور ۵: سلامت

مخاطب موضوع سلامت سه گروه کارکنان، اعضای هیات علمی و دانشجویان هستند.

۵-۱- سلامت روان

- ۵-۲-۱ - بررسی وضعیت سلامت روان در بدو ورود و به صورت سالیانه
- ۵-۲-۲ - تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت روان
- ۵-۲-۳ - راه‌اندازی و ارتقای بیمه سلامت روان
- ۵-۲-۴ - توسعه کمی و کیفی مراکز مشاوره دانشگاه‌ها به تفکیک برای دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارکنان و نیز در خوابگاه‌ها
- ۵-۲-۵ - روز آمدسازی و ارتقای دانش متخصصان و مشاوران شاغل در مراکز مشاوره
- ۵-۲-۶ - توسعه فعالیت‌های داوطلبانه و اجتماعی
- ۵-۲-۷ - اجرا و پی‌گیری برنامه‌های پیشگیرانه در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
- ۵-۲-۸ - اجرا و پی‌گیری برنامه‌های آموزش سلامت جنسی و پیشگیری از آزار
- ۵-۲-۹ - تشکیل کمیته درون دانشگاهی زیر نظر ریاست دانشگاه به منظور پیشگیری از آزار روانی و جنسی نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان

اعضای کمیته پیشگیری از آزار روانی و جنسی و نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان عبارتند از:

- ۱- ریاست دانشگاه
- ۲- یکی از معاونین دانشگاه

- ۳- مدیر حراست دانشگاه
- ۴- نماینده ولی فقیه در دانشگاه
- ۵- یک عضو هیات علمی آشنا به موضوعات حقوقی در حوزه آزار روانی و جنسی
- ۶- یک نفر متخصص آشنا به موضوعات روان‌شناختی در حوزه آزار روانی و جنسی

تبصره ۱: عضو هیات علمی آشنا به موضوعات حقوقی و متخصص روان‌شناختی می‌تواند از بیرون دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها دعوت به همکاری شود.

تبصره ۲: دست کم یکی از اعضای کمیته پیشگیری از آزار روانی و جنسی و نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان لازم است زن باشد.

۵-۲- سلامت جسم

- ۵-۲-۱ تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت جسم
- ۵-۲-۲ بررسی سلامت (چک آپ) سالیانه
- ۵-۲-۳ توسعه کمی و کیفی مراکز درمانی درون دانشگاه
- ۵-۲-۴ پرداخت کمک هزینه درمانی توسط دانشگاه
- ۵-۲-۵ تسهیل استفاده از بیمه تکمیلی برای خدمات پزشکی

۵-۳- نشاط و تندرستی

- ۵-۳-۱ تخصیص و تسهیل استفاده از امکانات ورزشی در دانشگاه و محل کار یا خارج از محل کار
- ۵-۳-۲ برگزاری جشنواره‌های ورزشی با حضور خانواده مخاطبین سه‌گانه
- ۵-۳-۳ استفاده از محیط‌های ورزشی توسط خانواده مخاطبین سه‌گانه

محور ۶: ارتقاء فرهنگ در حوزه خانواده

- ۶-۱- نشست/هم‌اندیشی/دانش‌افزایی در راستای تبیین نقش‌های خانوادگی و مسئولیت‌ها
- ۶-۲- نشست/هم‌اندیشی/دانش‌افزایی تعادل (مصالحه) بین کار و زندگی
- ۶-۳- برگزاری دوره‌های آموزش تسهیل‌گری و فعالیت‌های اجتماع محور

محور ۷: حمایت از زنان و خانواده با رویکرد اقتصاد، معیشت، امور رفاهی و مسکن

- ۷-۱- تخصیص خوابگاه به متاهلین
- ۷-۲- ایجاد تعاونی‌های ساخت مسکن برای اساتید و کارکنان
- ۷-۳- تاسیس مهد کودک یا کمک هزینه مهد کودک
- ۷-۴- کمک هزینه نگهداری از والدین سالخورده در منزل فرزند و یا نگهداری از اعضای ناتوان خانواده
- ۷-۵- تسهیلات به سرپرست خانواده برای فرزندان
- ۷-۶- پرداخت حقوق طبق قوانین در حین مرخصی زایمان (نفر پرداخت در حین مرخصی زایمان به ازای کل افراد در مرخصی زایمان)
- ۷-۷- ازدواج دانشجویی
- ۷-۸- ازدواج کارکنان / اعضاء هیات علمی و فرزندان آنها

- ۹-۷- بررسی شرایط اخذ پایه برای اعضای هیات علمی و کارکنان به ازای هر فرزند یک پایه
 ۱۰-۷- ترتیبات کاری انعطاف پذیر به لحاظ زمانی و مکانی برای اخذ پایه سالانه
 ۱۱-۷- استفاده از ساعت کاری شناور یا تسهیلات به ازای هر مادر در دو سال اول تولد فرزند (نفر ساعت استفاده از تسهیلات به ازای افراد در مرخصی زایمان)

محور ۸- تعامل خانواده و دانشگاه

- ۱-۸- تشکیل دفتر ارتباط خانواده و دانشگاه در دانشگاهها
 ۲-۸- تشکیل سازمان غیردولتی خانواده/والدین
 ۳-۸- تشکیل صندوق بورس تحصیلی و ابتکارات انجمن خانواده/والدین
 ۴-۸- تسهیل ارتباط خانواده با دانشگاه
 ۱-۴-۸- تشکیل گروه‌های Q&A (جلسات پرسش و پاسخ گروهی)
 ۲-۴-۸- ایجاد سامانه ارتباط با خانواده
 ۳-۴-۸- خبرنگار الکترونیکی والدین نودانشجویان
 ۴-۴-۸- ارائه نقشه کاربردی به والدین و نودانشجویان
 ۵-۴-۸- کمک‌رسانی بر خط به والدین و خانواده دانشجویان
 ۵-۸- حضور خانواده‌ها در مراسم مرتبط با دانشگاه
 ۱-۵-۸- راهنمایی و برنامه استقبال از خانواده‌های نودانشجویان
 ۲-۵-۸- برگزاری آخر هفته خانوادگی

فصل پنجم

استانداردهای دانشگاه دوست دار خانواده

۵-۱- مرحله استقرار دانشگاه دوست دار خانواده

- ۵-۱-۱- تصویب سیاست‌های دانشگاه در حوزه خانواده توسط هیات امنای دانشگاه
- ۵-۱-۲- اعلام مصوبه‌ی هیات امنای و برنامه‌ی دانشگاه در مسیر تبدیل شدن به دانشگاه دوست‌دار خانواده به شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۵-۱-۳- راه اندازی کارگروه‌ها در صورت نیاز طبق سیاست‌های دانشگاه
- ۵-۱-۴- طراحی برنامه و اقدام در هشت محور مشخص شده در فصل چهارم این شیوه‌نامه
- ۵-۱-۵- گزارش به شورای دانشگاه دوست دار خانواده وزارتخانه به منظور تصمیم‌گیری برای قرار گرفتن در فهرست دانشگاه‌های دوست‌دار خانواده

تبصره ۱: زمان پیشنهادی برای مرحله استقرار حداکثر یک سال شمسی است.

۵-۲- مرحله ارزیابی

- ۵-۲-۱- گزارش اقدامات صورت گرفته در دانشگاه متقاضی به شورای دانشگاه دوست دار خانواده وزارتخانه
- ۵-۲-۲- پایش و رتبه بندی دانشگاه‌های متقاضی توسط شورای دانشگاه دوست دار خانواده

تبصره ۲: حداقل امتیاز برای دریافت نشان دانشگاه دوست‌دار خانواده

الف- دانشگاه‌های مادر	حداقل ۹۸ امتیاز و حداکثر ۴۰۰ امتیاز
ب- دانشگاه‌های علوم انسانی	حداقل ۹۶ امتیاز و حداکثر ۳۸۰ امتیاز
ج- دانشگاه‌های فنی و مهندسی	حداقل ۹۱ امتیاز و حداکثر ۳۵۰ امتیاز

تبصره ۳: دانشگاه دوست‌دار خانواده در سه سطح تعریف می شود.

- دانشگاه دوست‌دار خانواده سطح سه (ج) در دامنه امتیاز حداقل ۹۰ امتیاز و حداکثر ۲۰۰ امتیاز
- دانشگاه دوست‌دار خانواده سطح دو (ب) در دامنه امتیاز حداقل ۲۰۰ امتیاز و حداکثر ۳۰۰ امتیاز
- دانشگاه دوست‌دار خانواده سطح یک (الف) در دامنه امتیاز حداقل ۳۰۰ امتیاز و حداکثر ۴۰۰ امتیاز

شرح رتبه‌بندی و نحوه امتیازدهی

محداکثر امتیاز	محدافل امتیاز	عنوان	محور
۵۰	۲۵		۱-سیاست‌گذاری
۲۰	۱۰	تصویب سیاست‌های دانشگاه در حوزه خانواده توسط هیات امنای دانشگاه و جهت‌گیری‌های مربوط به خانواده در برنامه‌های راهبردی دانشگاه	
۱۰	۵	فعال کردن نقش هیات امنای دانشگاه در حوزه تسهیل تصویب قوانین مرتبط با خانواده در دانشگاه	
۲۰	۱۰	بازنگری آیین نامه‌های درونی دانشگاه با محوریت رویکردهای حساس به جنسیت و خانواده	
۷۰	۸		۲-برنامه‌ریزی آموزشی و درسی
۵۰	۶/۵	۱-۲- حوزه علوم انسانی	
۵	۱	بازنگری و روزآمد سازی سرفصل‌های درسی رشته‌های مرتبط با خانواده متناسب با نیازها و مسائل نوپدید	
۳۰	---	راه اندازی رشته‌های جدید در حوزه خانواده به ازای هر یک مورد راه‌اندازی ۱۰ امتیاز	
۵	۰/۵	وجود رشته‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه به ازای وجود هر رشته ۰/۵ امتیاز	
۱۰	۵	روزآمدسازی علمی اعضای هیات علمی در رشته‌های مرتبط با خانواده	
۲۰	۱/۵	۲-۲- حوزه علوم پایه ، علوم فنی و مهندسی	
۱۰	۰/۵	شناسایی مولفه‌های مرتبط با خانواده در رشته‌های گوناگون	
۱۰	۱	در نظر گرفتن مولفه‌های شناسایی‌شده در سرفصل‌های آموزشی	
۷۸	۲		
۳۰		راه‌اندازی گروه‌های پژوهشی یا پژوهشکده‌های مرتبط با خانواده	
۱۰		وجود گروه‌های پژوهشی یا پژوهشکده‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه	
۱۰	۰/۵	برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های مرتبط با خانواده برگزاری کارگاه ۰/۵ امتیاز برگزاری کارگاه در سطح ملی ۱ امتیاز برگزاری کارگاه در سطح بین‌المللی ۱/۵ امتیاز برگزاری همایش ملی ۴ امتیاز برگزاری همایش بین‌المللی ۵ امتیاز	

محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
	در صورت چاپ چکیده مقالات ۱ امتیاز به هر همایش اضافه می‌شود.		
	انعقاد قراردادهای پژوهشی با سازمان‌های بیرونی با محوریت موضوعات مرتبط با خانواده انعقاد قرارداد منطقه‌ای حداکثر ۵ امتیاز انعقاد قرارداد ملی حداکثر ۸ امتیاز انعقاد قرارداد بین‌المللی حداکثر ۱۰ امتیاز		۱۵
	طراحی سازوکارهایی برای دریافت نیازها و چالش‌های جامعه در حوزه خانواده و بازنمایی آنها در برنامه‌های درسی و فعالیت‌های پژوهشی	۰/۵	۵
	گسترش طرح‌های پژوهشی مرتبط با خانواده	۰/۶	۶
	آینده‌پژوهی در حوزه خانواده پژوهش‌های مرتبط با گوناگونی خانواده در ایران کاربردی شدن یافته‌های پژوهشی مرتبط با خانواده در میان ذی‌نفعان جامعه بازار		۳ ۱ ۲
	راه اندازی سامانه‌ای با محوریت تجمیع پژوهش‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه برای استفاده عموم فعالان حوزه خانواده	۰/۴	۲
۴- آموزش غیر رسمی		۲۱	۵۰
	تولید بسته‌ها و محتوای آموزشی با انواع مختلف مکتوب، صوتی، تصویری و ... با توجه به موضوعات یازده گانه مورد اشاره در فصل سوم / محور ۲	۱۰	۲۰
	تربیت آموزشگر جهت آموزش بسته‌های آموزشی تهیه شده	۱	۱۰
	تسهیل دسترسی مخاطبان چهارگانه به بسته‌های آموزشی برای کارکنان حداکثر ۰,۲۵ امتیاز برای اعضای هیات علمی حداکثر ۰,۲۵ امتیاز برای دانشجویان حداکثر ۰,۲۵ امتیاز برای جامعه حداکثر ۲,۲۵ امتیاز	۳	۵
	برگزاری دوره‌های آموزشی (حضور و مجازی) برای مخاطبان چهارگانه برای کارکنان حداکثر ۳ امتیاز برای اعضای هیات علمی حداکثر ۳ امتیاز برای دانشجویان حداکثر ۳ امتیاز برای جامعه حداکثر ۶ امتیاز	۷	۱۵

محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
۵- سلامت	سلامت روان	۱۱	۳۲
	بررسی وضعیت سلامت روان در بدو ورود و به صورت سالیانه تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت روان راه اندازی و ارتقای بیمه سلامت روان وجود و توسعه کمی و کیفی مراکز مشاوره دانشگاه ها به تفکیک برای دانشجویان ، اعضای هیات علمی و کارکنان و نیز در خوابگاه ها روز آمد سازی و ارتقای دانش متخصصان و مشاوران شاغل در مراکز مشاوره توسعه فعالیتهای داوطلبانه و اجتماعی اجرا و پی گیری برنامه های پیشگیرانه در حوزه پیشگیری از آسیب های اجتماعی اجرا و پی گیری برنامه های آموزش سلامت جنسی و پیشگیری از آزار تشکیل کمیته درون دانشگاهی زیر نظر ریاست دانشگاه به منظور پیشگیری از آزار روانی و جنسی نظارت و حمایت از آسیب دیدگان	۱	۲
		۱	۴
		۱	۴
		۱	۴
		۱	۲
		۱	۴
		۲	۶
		۱	۴
	۲	۲	
	سلامت جسم	۶	۱۴
	تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت جسم بررسی سلامت (چک آپ) سالیانه توسعه کمی و کیفی مراکز درمانی درون دانشگاه پرداخت کمک هزینه درمانی توسط دانشگاه تسهیل استفاده از بیمه تکمیلی برای خدمات پزشکی	۱	۲
		۱	۴
		۱	۳
۲		۳	
۱		۲	
نشاط و تندرستی	۲/۵	۱۲	
تخصیص و تسهیل استفاده از امکانات ورزشی در دانشگاه و محل کار یا خارج از محل کار برگزاری جشنواره های ورزشی با حضور خانواده مخاطبین سه گانه استفاده از محیط های ورزشی توسط خانواده مخاطبین سه گانه	۱	۳	
	۱	۳	
	۱	۶	
	۳	۱۸	
۶- ارتقاء فرهنگ در حوزه خانواده	نشست/ هم اندیشی/ دانش افزایی در راستای تبیین نقش های خانوادگی و مسئولیت ها	۱	۶
	نشست/ هم اندیشی/ دانش افزایی تعادل (مصالحه) بین کار و زندگی	۱	۶
	فعال کردن زمینه های مشارکت اجتماع محور در حوزه خانواده	۱	۶
		۱۸	۶۶

محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
۷- حمایت از زنان و خانواده ...	تخصیص خوابگاه به متاهلین	۲	۱۰
	ایجاد تعاون های ساخت مسکن برای اساتید و کارکنان	۱	۶
	تاسیس مهد کودک یا کمک هزینه مهد کودک	۶	۱۲
	کمک هزینه نگهداری از والدین سالخورده در منزل فرزند و یا نگهداری از اعضای ناتوان خانواده	۱	۶
	تسهیلات به سرپرست خانواده برای فرزندان	۱	۶
	پرداخت حقوق طبق قوانین در حین مرخصی زایمان (نفر پرداخت در حین مرخصی زایمان به ازای کل افراد در مرخصی زایمان)	۱	۲
	ازدواج دانشجویی	۱	۴
	ازدواج کارکنان/ اعضاء هیات علمی و فرزندان آنها	۱	۳
	بررسی شرایط اخذ پایه برای اعضای هیات علمی و کارکنان به ازای هر فرزند یک پایه	۱	۴
	ترتیبات کاری انعطاف پذیر به لحاظ زمانی و مکانی برای اخذ پایه سالانه	۲	۱۰
	استفاده از ساعت کاری شناور یا تسهیلات به ازای هر مادر در دو سال اول تولد فرزند (نفر ساعت استفاده از تسهیلات به ازای افراد در مرخصی زایمان)	۱	۳
	۸- تعامل خانواده و دانشگاه		۱
تشکیل دفتر ارتباط خانواده و دانشگاه در دانشگاهها		۰/۵	۴
تشکیل سازمان غیر دولتی خانواده/والدین (N.G.O)		۰/۵	۲
تشکیل صندوق بورس تحصیلی و ابتکارات انجمن خانواده/والدین			۱
تسهیل ارتباط خانواده با دانشگاه تشکیل گروه های Q&A (جلسات پرسش و پاسخ گروهی) ایجاد سامانه ارتباط با خانواده خبرنامه الکترونیکی والدین نودانشجویان ارائه نقشه کاربردی به والدین و نودانشجویان کمک رسانی بر خط به والدین و خانواده دانشجویان			۲
حضور خانوادهها در مراسم مرتبط با دانشگاه راهنمایی و برنامه استقبال از خانوادههای نودانشجویان برگزاری آخر هفته خانوادگی			۱

فصل ششم

امتیازها و مزیت‌های دانشگاه دوست‌دار خانواده